

ditiones dissyllabas, vel polysyllabas, in quibus prima litera est gutturalis habens ׀, non rarò habet ׃. ut, ׀החכם sapiens ille, ׀ההרים mōtes illi, ׀ההרבה arida, Aggæi 2. &c. Si tamen dictio illa fuerit monosyllaba, dices ׀העם populus ille, ׀ההר mons ille per ׀ sub ה. Tollitur per syncopen etiam ה nonnunquam ad euphoniā, posito tamen puncto ה sublato sub litera præcedente, sequente daghes, si sequens illius fuerit capax litera. ut, ׀כהן sicut sacerdos, ׀כהןה, &c.

Est etiam hæc litera ׀הא הקריאה התיקה והשאלה, id est, ׀ה vocandi, admirandi, atque interrogandi adverbium. ut, ׀האוינו השמים וארבה, audite o celi, & loquar (attenti estote testes eorum quæ dicturus sum.) Deuteron. 32. ׀הקהל הקה אהת o congregatio lex vna (erit,) Num. 15.

Cæterum cum admirationis vel interrogationis est particula, propriè afficitur ׀, & componitur indifferenter cum nominibus, verbis & cōsignificatiuis. ut, ׀האן nunquid filia? ׀האן an sit in ea arbor, an non? Num. 13. ׀האן num prosperè cedit? Ezechiel. 17. & alia eodem capite.

Habet itidem ׀ה interrogandi ante gutturales literas. ut, ׀האן an vir? ׀האן an seruus? Reliqua ׀ה officia, nimirum quomodo p nominibus & verbis seruiat modò à fronte, modò à tergo vidisti in grāmatica.

׀ Litera hæc à figura ipsa nomen habet: significat enim ׀הuncum, siue harpagonem. Vnde pro &, cōiunctione copulatiua metaphoricās ab Hebræis usurpatur. Aliquando etiam causalis, rationalis, disiunctiua,

seorsim reperitur, in supplementum ׀ adfert daghes complexui sequentis literæ, diciturque ׀האן à præda, ׀האן à visitando. Quando autem sequens litera non est capax puncti daghes, sub ׀ ponendum est ׃. sic, ׀האן ab vrbe.

׀ Huius literæ officij bonam partem suprā in fine pronominis, cum de relatiuo meminimus, vidisti. Est enim relatiuum æquiualens qui, quæ, quod, generis & numeri omnis: efferturque per ׃ sequente daghes, si sequens litera ab illo non abhorreat. ut, ׀האן vir qui visitabit, & frequenter alia. quòd si à daghes abhorreat sequens litera, habebit tantum ׃. ut, ׀האן qui dixi.

׀ Litera hæc ab Hebræis ׀האן, id est, ׀ה connotatiuum, siue ׀ה discretionis vocatur. Sortitumque est tale nomen, quòd sæpenuerò Emphasi & Epitafi vim habeat rem notandi & discernendi, id est, quòd illius expressione crebrò in Hebraïsimo vel altior, vel vehemētior desideretur significatio, intellectus & discretio, quàm verbis expresserit author aliquis. Post se literam seruilem non nisi rarò, admittit. Effertur autem per ׀, imprimiturque daghes literæ sequenti, si illius fuerit capax: quòd si à daghes abhorreat litera sequens, per ׀ plurimùm venit hoc ׀ effendum. Itidem ante literas affectas seu, indifferēter habere potest ׀ sequente vel nō sequente daghes. ut, ׀האן Iehudæi. ׀האן vel ׀האן ranæ.

Ad venustatē pronuntiationis ׀ hoc (etiā quando est interrogandi vel admirandi adverbium) ante dictiones